

Til alle høringsparter, jf. høringslisten

HØRING I FORBINDELSE MED DIMENSIONERING AF SPECIALLÆGEUDDANNELSEN 2026-2030

30. september 2024

Sagsnr. 06-0101-953

Reference ALJE

T 9359 0211

E dimensionering@sst.dk

I forbindelse med udarbejdelsen af Dimensioneringsplan 2026-2030 for antallet af speciallægeuddannelsesforløb, ønsker Sundhedsstyrelsen input til vurdering af behovet for speciallæger i fremtiden.

I høringen indgår en række spørgsmål til belysning af dette. Spørgsmålene fremgår af vedlagte bilag. Bilag 1a indeholder en række overordnede høringsspørgsmål, og Bilag 1b indeholder specialespecifikke høringsspørgsmål målrettet specialebærende selskaber.

Følgende bedes anvendt ved besvarelsen af spørgsmålene i vedlagte bilag:

- Nye prognosefremskrivninger af udbuddet af læger og speciallæger for perioden 2024-2050 [[Link](#)].
 - Prognosefremskrivningerne er opdateret med senest tilgængelige data, og der er anvendt tilsvarende [modelbeskrivelse og scenarier](#) som for lægeprognosen 2021-2045.
- De seneste opgørelser over [opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb](#).
- Den seneste [Dimensioneringsplan for speciallægeuddannelsen 2024-2025](#) ifm. besvarelsen af spørgsmål 6 og 7 vedrørende dimensionering.

Vi forventer ikke, at høringsparterne går i gang med konkrete beregninger, men at høringsparterne vurderer, ud fra den viden de allerede har, hvilken udvikling, der forventes i de kommende år.

Høringssvar bedes sendt til dimensionering@sst.dk. Fristen er **2. december 2024**. Høringssvar vil blive offentliggjort på høringsportalen.

I arbejdet med dimensioneringsplanen rådgives Sundhedsstyrelsen af det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse.

Med venlig hilsen

Alma Jensen
Specialkonsulent

Sundhedsstyrelsen
Uddannelse

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S
Danmark

T +45 72 22 74 00
E sst@sst.dk
www.sst.dk

Bilag 1a: Overordnede høringsspørgsmål

- Spørgsmål 1:
Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet og efterspørgslen på speciallæger?
- Spørgsmål 2:
Er der særlige regionale forskelle i efterspørgslen og udbuddet, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?
- Spørgsmål 3:
Vurderes udviklingen i efterspørgslen af speciallæger de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jævnfør hovedscenariet i de nye prognosefremskrivninger? Med hvilken begrundelse?
- Spørgsmål 4:
Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for speciallæger?

Bilag 1b: Specialespecifikke høringsspørgsmål målrettet specialebærende selskaber

- Spørgsmål 1:
Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet og efterspørgslen på speciallæger i specialet?
- Spørgsmål 2:
Er der særlige regionale forskelle i efterspørgslen og udbuddet, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?
- Spørgsmål 3:
Vurderes udviklingen i efterspørgslen efter speciallæger i specialet de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jævnfør hovedscenariet i de nye prognosefremskrivninger? Med hvilken begrundelse?
- Spørgsmål 4:
Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet af speciallæger i specialet?
- Spørgsmål 5:
Er der nogle generelle bemærkninger til prognoses fremskrivning af speciallæger i specialet?
- Spørgsmål 6:
Hvor mange hoveduddannelsesforløb anbefales årligt for perioden 2026-2030, og med hvilken begrundelse?
- Spørgsmål 7:
Hvilken ratio mellem introduktions- og hoveduddannelsesforløb vurderes nødvendig for dels at sikre et passende antal ansøgere til hoveduddannelsesforløbene og dels at sikre, at læger introduceres til specialet?

Dimensionering af speciallægeuddannelsen 2026-2030

Bilag 1a: Overordnede høringsspørgsmål

Spørgsmål 1

Der er et misforhold mellem udbud og efterspørgsel. Det ses blandt andet inden for området praktiserende speciallæger, hvor der er lange ventetider inden for de fleste specialer.

Spørgsmål 2

På grund af populationens sammensætning i den nuværende Region Sjælland og Region Nordjylland er der særligt problemer med behandling til tiden hos praktiserende speciallæger som følge af misforhold mellem udbud og efterspørgsel.

Spørgsmål 3

Efterspørgslen efter praktiserende speciallæger forventes at blive større i og med regeringen i den politiske aftale om en sundhedsreform har lagt op til, at patienter, der er henvist fra egen læge til en praktiserende speciallæge, skal have ret til hurtig udredning og behandling.

Spørgsmål 4

Ud over øget efterspørgsel i praksissektoren som følge af en sundhedsreform vil efterspørgslen også blive større som følge af stigende gennemsnitlig levealder. Folk bliver mere syge med alderen og får flere samtidige sygdomme.

Bilag 1b: Specialespecifikke høringsspørgsmål målrettet specialebærende selskaber

Øjenområdet

Spørgsmål 1

Udbuddet af speciallæger inden for øjenområdet er utilstrækkeligt. Der er lange ventetider til udredning og behandling hos praktiserende øjenlæger. Patienterne risikerer at blive ramt af et unødigt synstab.

Efterspørgsel vil stige, fordi antallet af øjenpatienter vil stige som følge af højere gennemsnitlig levealder. Desuden forventer man inden for øjenområdet flere behandlingsgennembrud de kommende år.

Misforholdet mellem udbud og efterspørgsel inden for øjenområdet er blandt andet beskrevet i:

- [Ingen skal miste synet mens de venter](#) (Øjenforeningen, 2020)
- Øjentaskforce – kommissorium (Danske Regioner, 2021). Med som bilag til høringssvar.
- [Øjentaskforce – Afrapportering](#) (side 3, Danske Regioner 2023)
- [Speciallægepraksis i fremtidens sundhedsvæsen](#) (side 9-18, Øjenforeningen 2023)

Spørgsmål 2

Problemet er det samme som for de øvrige praksisspecialer. Der er særligt et misforhold mellem udbud af og efterspørgsel efter praktiserende øjenlæger i den nuværende Region Sjælland og i Region Nordjylland. Årsagen er blandt andet de to regioners demografiske sammensætning med en stigende gennemsnitlig levealder.

Spørgsmål 3

Efterspørgsel efter øjenlæger forventes at blive større både på sygehusene og i specialpraksis. Der skal blandt andet ses på baggrund af den demografiske betydning for udviklingen i sundhedsudgifter i praksisspecialerne 2019-2045 (Sundhedsstyrelsen). Udgifterne til oftalmologi forventes at stige med 25 pct. i 2045 i forhold til 2019.

Spørgsmål 4

Efterspørgslen efter praktiserende øjenlæger forventes at blive større som følge af sundhedsreformens mål om at flytte aktiviteter tættere på borgerne. Dertil kommer at forekomsten af øjenlidelser stiger med alderen. I en befolkning med en stigende levealder, vil det øge behovet for øjenlæger. Øjenområdet er derudover karakteriseret ved, at der løbende kommer behandlingsgennembrud. Det vil øge behovet for øjenlæger.

Spørgsmål 5

Ingen kommentarer

Spørgsmål 6

Ingen kommentarer

Spørgsmål 7

Ingen kommentarer

Kommissorium

Kommissorium for Task Force på Øjenområdet

10-02-2021

EMN-2020-01352

1482263

Rósa Víkingisdóttir

Baggrund

De seneste år er antallet af øjenpatienter steget eksponentielt. Stigningen skyldes ikke alene den demografiske udvikling i samfundet, men også udviklingen på området, hvor anti-VEGF bl.a. har revolutioneret behandlingen af de største nethindesygdomme, som fx AMD og diabetisk nethindesygdom. Dette har medført, at langt flere søger øjenlæge end tidligere, og at øjenlæger bruger væsentligt mere af deres tid på at udføre kontroller. Samtidig med at patientbehovet er steget markant, har antallet af øjenlæger ligget forholdsvis stabilt de sidste 10 år. Det betyder, at der i dag er et misforhold mellem efterspørgsel og øjenlægeressourcer, som kun forventes at blive større de kommende år.

Ved aggressive øjensygdomme, som fx våd AMD og andre nethindesygdomme, er tiden fra symptom til behandling afgørende for behandlingsresultatet. Derfor skal patienter med aggressive øjensygdomme identificeres hurtigst muligt. Hvis sygdommen opdages for sent, risikerer patienten et varigt synstab, som har stor betydning for patientens evne til leve et normalt aktivt liv.

Udfordringer på området

En væsentlig udfordring på øjenområdet er den overordnede kapacitet. Regionerne presses af mangel på fysiske lokaler, personale og en begrænset økonomisk ramme. Det bidrager til kø ved indgangene, hvor patienter med akutte og sub-akutte øjensygdomme risikerer at vente i for lang tid, hvis ikke der opstår mistanke om den alvorlige sygdom i visitationen. Manglende viden hos borgerne kan bidrage til (for) sen reaktion. Der ses en stor patientakkumulation, da mange af de nye patienter har kroniske øjensygdomme som fx våd AMD. Endelig kan presset på systemet være en udfordring i forhold til hensigtsmæssige arbejdsgange og sektorovergange.

Der er formentlig på sigt et potentiale i at frigøre ressourcer ved at implementere teknologiske løsninger, der fx bygger på kunstig intelligens. Der er dog ikke på nuværende tidspunkt kendskab til tilstrækkeligt udviklede løsninger.

Opgavebeskrivelse

På baggrund af ovenstående etableres Task Force på Øjenområdet. Task Forcen skal komme med løsningsforslag til håndtering af misforholdet mellem efterspørgsel og ressourcer. Opgaven er at undersøge potentielle og relevante løsningsmuligheder på området, der sikrer rettidig og rigtig visitation af patienter med aggressive øjensygdomme, som understøtter det gode patientforløb, og som giver mulighed for at identificere patienterne så tidligt og så tæt på eget hjem som muligt. Løsningerne skal bidrage til at unødigt ventetid på øjenområdet mindskes og skal understøtte en god samlet ressourceanvendelse.

Task Forcen skal afdække to overordnede spørgsmål:

- 1) Hvordan ser det optimale patientforløb ud i fremtiden, fra borgeren får symptomer på øjensygdom, til vedkommende kommer i behandling og til sidst i et kontrolforløb?
- 2) Hvordan løses kapacitetsproblemet på kort og lang sigt?

Herunder skal Task Forcen også undersøge potentialet i og vejen til forskellige løsningsmuligheder, fx øget informationsindsats om alvorlige øjensygdomme til befolkningen, mulighed for at sende billeder på tværs af sektorer, om og i så fald hvordan øjenscanninger hos optometriste kan inddrages i tidlig opsporing af kritisk øjensygdom (våd AMD). Dertil skal Task Forcen undersøge potentialet i brug af teknologiske løsninger, fx kunstig intelligens, som bidrag på længere sigt.

Task forcen kan med fordel lade sig inspirere af udenlandske erfaringer.

Repræsentanter i Task Force

Task Force består af en bred vifte af interessenter, der repræsenterer forskellige aspekter vedr. øjenområdet.

Task Force medlemmer er:

- Formand udpeges af Danske Regioner på vegne af regionerne
- To repræsentanter fra regionerne
- En repræsentant fra Øjenforeningen
- En repræsentant fra Dansk Erhverv
- En repræsentant fra Foreningen af Praktiserende Speciallæger
- En repræsentant fra Dansk Selskab for Almen Medicin
- En repræsentant fra Danske Øjenlægers Organisation
- En repræsentant fra Dansk Oftalmologisk Selskab
- En repræsentant fra Sundhedsstyrelsen som observatør

Mødeform og leverance

Der planlægges et hurtigt og dynamisk forløb for Task Forcen, som mødes til 4 virtuelle møder med opstart i efteråret 2021.

Møderne skal munde ud i en række løsningsforslag, der håndterer misforholdet mellem efterspørgsel på øjenområdet og øjenlægeressourcer. Forslagene skal så vidt muligt udarbejdes med henblik på hurtig implementering, så færrest muligt risikerer varige synstab, mens de venter. Desuden kan der være forslag, som bidrager yderligere på den længere bane.

Plan for møder i Task Force:

- **Møde 1:** Introduktion og gennemgang af kommissorium. Udfordringsbilledet præsenteres og drøftes. Evt. inddragelse af eksterne oplægsholdere.
- **Møde 2-3:** Oplæg til en række løsningsmuligheder præsenteres og diskuteres i Task Force.
- **Møde 4:** Endelig udarbejdelse af løsningsforslag og diskussion heraf.

Task Forcen sekretariatsbetjenes af Danske Regioner, som arrangerer afholdelsen af møderne i samarbejde med formanden og evt. relevante oplægsholdere. Hvert enkelt medlem forventes at deltage aktivt på alle møder, herunder bidrage skriftligt til udarbejdelsen af anbefalinger og evt. andet materiale, der udarbejdes i forbindelse med Task Forcen.

Reference

Task Forcen er nedsat af regionernes Sundhedsdirektørkreds og afrapporterer endelige forslag til løsninger til kredsens godkendelse.